

БҮРЯДАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОМУНИС ПАРТИИ БҮРЯДАЙ ОБКОМОЙ, БҮРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнэй 1921 оной декабрийн 21-нээ гарана

№ 83 (15406)

1980 оной апрелин 9, среда

Сэн 2 мүнэн.

НОТАГАЙ СОВЕДУУДАЙ ШУХАЛА ЗОРИЛГО

министр... н дотор... цхайн... Тамки... тар... хэ... тухай... ойлгуу... ууха... шжээл... оно.

амхин болон... нгоого, х... го хоригдо... рта, тран... татаг... на. Арада... агай Сове... үүд тамхи... шааж, хү... гууламж... энөөр ябуу... орт-хото... дурдалт... гынэ эрд... жэшээ... одууда д... анай орой... бугра, спор... жөөдгэжэ... хэрэгэй... байһанда... лнэ. Байгш... хэйн хүн... охон Оли... да анхар... байхада, сп... лнгэй — хү... тлоо тэ... үүргэ дүр...

анай депутат бүхэн Соведауд ажал ябуулгын түсэбт харюусалгатай. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түсэб нүхэр Л. И. Брежнев депутатид үүргыг нигэрхөйлһон байдаг: «Соведэй депутат байха гэжээ гэдгээр, гэхэтэй хамта, мүн аймагтар харюусалгара хэсүү хүдэлмэри юм. Депутат гэжээмнэй заргануудта өөрынхөө хүнгуудин округой ажаллаша туһыг хамгаалагша байхаа гадна, мүн нотагауд гүрэнэй аша туһыг сахнаг түлөөлөгшэ юм». Нотагаудта нинтэ гүрэнэй асуудалуудыг урагшатай шидэхын тула арадай депутатууд эдэбхи үүсхэлэр бүхы ажал ябуулгана эрхилхэ ёһотой байна бшуу.

Нотагай Соведауд, мүн арадай депутатууд нутагшад ажалда еха анхарал хандуулаха уялгатай. Тэдээр шын үдэрүүдхэ эмхлэж, нутагшад ажалдуудыг шын үдэр оролохо ёһотой. Иймэл Соведаудт хүндэй хажуулан хайнаар бөөлүгээрдэг гээд дүр дэрдууна. Энэ дүй дүршлэе нотагай Совет бүхэн түдхэлмэридөө нэбэрүүлжэ, халхы абаха зорилготой.

Эрэй эсгэй, шадамар бэрхэ хүнүүд энэ формэдэ худалдаг юм. Чисааны совхозой түб тохонһоо дунт түб хэдлэхи модонхой газарта Булаг гэжэ багхан һуурин оршодог. Эндмнэй Булагтай һуураин фермын үбэлэй байра түбхи-нхэй юм.

Фермын эзэн Шогдоб Жамбалович Доржиев ажал дээрэ байба. Набгартыг бэсгэй, үндэр наһатай болоошыг наа, урдынкылаал хүнгэн ябадалтай, ходооло хөхуюн зуугатай энэ хүниг хаража, шагнажа байхада, хонирхолтой да. Мүнөө энэ ажалдай, дайнай ветеран Шогдоб Жамбалович аяр хорин юуэдхэн үбэлжэлхэе Булагтай фермэдэ үнгэргэжэ байхай.

Үнэн эсхээр ажалда ханджа, дааж байһан коллективтэйнгээ эрмэлзлэе ажалдай бүтээсэ дээшлүүлхэ хэрэгтэ элсүүлжэ ябаһан Шогдоб Жамбалович Доржиев Ажалдай Улаан Тугай орденээр, хэдэн медальнуудаар шагнагдай. Коммунист ажалдай коллектив гэжэ үндэр нэрэ эргэдэ хүртгэһэн түс формэдэ 10 нааһиан 185 үнээсэе харуулаха байдаг.

Арбадахи табан жэлэй эхинһээ хоһоно үргэн дэлсээтэй социалист мурысоондэ оролохо, булагтайг эхэ һунай түлөө тэмсээдэ үргэлжлүүлжэ байла. Энэинэйг хүн 1979 оной майн 28-най үдэр гаража эрээ. Эгээл энэ үдэр булагтайг гүрэндэ гү худалдаха дүрбэн жэлэйнгээ түсэб, харин сентябрийн 18-най үдэр һу үйлдэрилхэ 4 жэлэйнгээ түсэб дүүргэ.

—Хэдэн жэлэй үрда тээ манай фермэдэ коммунист ажалдай коллектив гэдэн хүндэтэ нэрэ эргэе олгодоһон юм. Иймэ үндэр нэрэ эргэе хүртгэһэн коллектив бүхэн коммунист ёһоор лэ ажалдаа ханджа наһан уялгатай болоно. Бидэ энэини ходоодоо Ганжа ябадаг, — гэжэ нааһиан Хандама Цыдыпов мэрээс арын ашаг үрэ эхэтэй байһыг түрүү колхоз, совхозуудай дүй дүршэл элсүүлжэ харуула. Нёндондо хабар нимэ арга хэрэгтэ-Энэй ашаар хизаарта шонисын талмайн табанай нэртэ шахуу хубинь нэмэлтэ тэжээл абаа һэн. Газартай хуртэ-Эн дээгүй үтэжүүлжэ саяан талмайтай сасуулхада, эндэрэ гектар бүриһөө 3 центнерээр эхэ ургаса абтаа һэн. Эгээл нимгээ Стариополин хизаарта нёндондо жэлэйнгээ дээрэ даһин эхэ талмай дээрэ минеральны үтэжүүлгэ-нүүдээр нэмэлтэ тэжээл оруулыг хараалагдана.

ЕРЕВАН. Армениин Араар болон ажаһуунд эргын хортааба тариха худалдээрэ болон болроото дүүргэбэ. Механизаторнууд онһотой техникээ хайнаар заһабарилжа, ипатовска түрүү арга мөгөнөөр хэрэглэжэ, худал-

У. ДРИГЕНОВЭЙ ФОТО.

БУЛАГАЙ МАЛШАД ЭМХИТЭЙ

Этэй эсгэй, шадамар бэрхэ хүнүүд энэ формэдэ худалдаг юм. Чисааны совхозой түб тохонһоо дунт түб хэдлэхи модонхой газарта Булаг гэжэ багхан һуурин оршодог. Эндмнэй Булагтай һуураин фермын үбэлэй байра түбхи-нхэй юм.

Фермын эзэн Шогдоб Жамбалович Доржиев ажал дээрэ байба. Набгартыг бэсгэй, үндэр наһатай болоошыг наа, урдынкылаал хүнгэн ябадалтай, ходооло хөхуюн зуугатай энэ хүниг хаража, шагнажа байхада, хонирхолтой да. Мүнөө энэ ажалдай, дайнай ветеран Шогдоб Жамбалович аяр хорин юуэдхэн үбэлжэлхэе Булагтай фермэдэ үнгэргэжэ байхай.

Үнэн эсхээр ажалда ханджа, дааж байһан коллективтэйнгээ эрмэлзлэе ажалдай бүтээсэ дээшлүүлхэ хэрэгтэ элсүүлжэ ябаһан Шогдоб Жамбалович Доржиев Ажалдай Улаан Тугай орденээр, хэдэн медальнуудаар шагнагдай. Коммунист ажалдай коллектив гэжэ үндэр нэрэ эргэдэ хүртгэһэн түс формэдэ 10 нааһиан 185 үнээсэе харуулаха байдаг.

Арбадахи табан жэлэй эхинһээ хоһоно үргэн дэлсээтэй социалист мурысоондэ оролохо, булагтайг эхэ һунай түлөө тэмсээдэ үргэлжлүүлжэ байла. Энэинэйг хүн 1979 оной майн 28-най үдэр гаража эрээ. Эгээл энэ үдэр булагтайг гүрэндэ гү худалдаха дүрбэн жэлэйнгээ түсэб, харин сентябрийн 18-най үдэр һу үйлдэрилхэ 4 жэлэйнгээ түсэб дүүргэ.

—Хэдэн жэлэй үрда тээ манай фермэдэ коммунист ажалдай коллектив гэдэн хүндэтэ нэрэ эргэе олгодоһон юм. Иймэ үндэр нэрэ эргэе хүртгэһэн коллектив бүхэн коммунист ёһоор лэ ажалдаа ханджа наһан уялгатай болоно. Бидэ энэини ходоодоо Ганжа ябадаг, — гэжэ нааһиан Хандама Цыдыпов мэрээс арын ашаг үрэ эхэтэй байһыг түрүү колхоз, совхозуудай дүй дүршэл элсүүлжэ харуула. Нёндондо хабар нимэ арга хэрэгтэ-Энэй ашаар хизаарта шонисын талмайн табанай нэртэ шахуу хубинь нэмэлтэ тэжээл абаа һэн. Газартай хуртэ-Эн дээгүй үтэжүүлжэ саяан талмайтай сасуулхада, эндэрэ гектар бүриһөө 3 центнерээр эхэ ургаса абтаа һэн. Эгээл нимгээ Стариополин хизаарта нёндондо жэлэйнгээ дээрэ даһин эхэ талмай дээрэ минеральны үтэжүүлгэ-нүүдээр нэмэлтэ тэжээл оруулыг хараалагдана.

ЕРЕВАН. Армениин Араар болон ажаһуунд эргын хортааба тариха худалдээрэ болон болроото дүүргэбэ. Механизаторнууд онһотой техникээ хайнаар заһабарилжа, ипатовска түрүү арга мөгөнөөр хэрэглэжэ, худал-

АГУУ ЛЕНИНЭЙ РАЙОНДАЙ ОЙДО

Энэ зураг дээрэ Бэшүүрэй районной Бэшүүрэй совхозой Дабаатын һу наалин фермын даагша Бимба Данзанович Султумовые харанат. Энэ нурхэнай залуу наһанһаа мал ажал дээрэ хүдлэсэ. Баян дүй дүршлэйн, хүн зонтой худалжэ шадаха арга дүрэн ажалдан айнаар эхэ аша үлөөтэй байдаг юм. Ажалдай ветеран Бимба Данзанович «Хүндэлэй Тэмдэг» орденээр, хэдэн медальнуудаар шагнагдай. Тэрэнэй хүтэлбэрилжэ байдаг фермын соо дэлгэрэн социалист мурысоондэ ходоодо түрүү һууринуудай нэгэ эзлээд лэ байдаг. Үн-гэрэн жэлэй дүгөөр эрхим амжалта туйлаан Дабаатын фермын хэдэн түрүү нааһиан Звездный город ошоожо, совет космонавтуудтай уулзаха үндэр хүндэлжэ хүртгэһэн, тэндээс дурсвалдай вымпелүүдэе абажа эрхлэжэ байна.

Коммунист Б. Д. Султумовий даагш фермын нааһиан В. И. Лениний түр-нөөр 110 жэлэй ойе угта-хаар зоригжонхой.

У. ДРИГЕНОВЭЙ ФОТО.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ТОО ОЛОШОРНО

Буркооскою бэлдэхлэй, худалдаа наймаанай баазын, Прибайкалин кооператоромхоой коллективүүд арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбэе бу-хы талаарһы апрелин 1 бо-лотор сүм дүүргэбэ. Тинхэдэ Баунтын, Хойто-Байгалай кооператоромхоозууд 4 жэл 2 хара соо гэхэ гү, али ба-гша оной мартын 1 болотор ангай арга тушааха, олоо доход оруулаха табан жэ-лэйнгээ түсэбэе үлүүлжэ-шаданга байна.

Республикын кооператоромхоозууда ажалладаг 13 ангуушан хубингаа табан жэлэй түсэбэе 4 жэл соо

дүүргэһэн байна. Тэдэнэй тоодо Баунтын кооператоромхоой ангуушад Д. В. Фи-нонов, Н. П. Бондаренко, Прибайкалин — И. Г. Шан-гин, Хойто-Байгалай кооператоромхоой ангуушан Р. М. Наумов болон бусад оролоно.

Гэхэтэй хамта, хэдэ хэдэн районудай бэлдэхлээд, жэ-шээлхэдэ, Баргажанай, Зэ-дын, Кабанскын, Тарбагатайн, Түнхэнэй районудай бэлдэ-хэ конторонууд хуртаабаха олоон малай арба бэлдэхэ табан жэлэйнгээ түсэб 4 жэл 3 хара соо дүүргэжэ амжаба. Табан жэлэйнгээ түрүү-шүүүл үдэр эрхэе бүри улам олошорхол байхай.

Т. ГОРЬОНОВА, Буркооскою эрхилхэлэй таһагыг даагша.

ЗУУТАН ЗАНГААРАА

Хорин районной Анагай совхозой ахалагша хонш-он Бадмажал Дондоков энэ жэлдэ совхоз соогоо түрүүлэн, зуутанай тоодо гараа. Тинхэдэ өөрынхөө дааж байһан 575 эхэ хо-ндлоо 575 хурга абаад байна. Хоншын хургал-жа үргэлжэлөөр.

Бадмажал Дондоковой отара Байсын Эбэр гэжэ газарта байрланхай юм. Байра байдалын эзэн ёһоор түсэрэгдэхэй. Нухэр Дондо-ков һүүлэй 5—6 жэлэй туршада зуутанай зэргэлэ ябалсаһан түрүү хоншон гэжэ алдаршанхай.

Үннэй хоншон Бадма-жал Дондоков үбэлжэл-гийн урда тээ тон эхэбэ-р.

наашарханги байгаа бэлэй. «Ган гасуур болжо, маа-надыг аһала зообоно гэ-шэ. Малай гэжээл дутамаг байхань гэжэ мэдэхэдэ сэдхэлээ зообоно. Тинхэдэ үшөө дааж абаһан хонш-ин энэ жэлдэ түрүүнхн-е түрэхэ зуһагудат юм. Тинхэдэ оролдосотой бай-наар харуулаха хэрэгтэй болоно» гэжэ нухэр Дондо-ков наһал болдоо сэхэ руунь хэлээ бэлэй.

В. ГАЛДАНОВ.

МОДОШ АМЖАЛТАЙ

Горхой деспромхоой коллектив арбадахи табан жэ-лэй түсэхэхи жэлэе багшаг ажалар эхилэ һэн. Модо бэлдэхлээд бага комплексо бригаданууде хүтэлбэрилдэг Павел Алексеевич Данилов, Владимир Петрович Семёнов гэгшад ажалда үндэр амжалта туй-ладагаара шагална. Үнгрэн март харын туршада Николай Андреевич Горхойой хүтэлбэрилдэг модо шэ-рэдэг машинны экинжэ түсэбэе 138 процент дүүргэ.

Нигэжэ Горхойой деспромхоой коллектив В. И. Ле-нинэй түрнөөр 110 жэлэй ойн хүндэлээд социалист му-рысоо үргэһөөр дэлгэрүүлжэ, ажалдаа шэнэ амжалта-нууде туйлаан зоригжон.

Тинбэ яабыше наа, олон жэлэй дүй дүршлэйт, мүн онсо һайн харуула табила-най ашаар Бадмажал Дондоковой бригадинд хонш бүриһөө хурга абажа, Вла-димир Ильич Ленинэй түр-нөөр 110 жэлэй ойе ажалдай бэлэгтэйгээр угтаһан.

ХЭЛЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРӨӨДИ

Багше В. И. Лениний түр-нөөр 110 жэлэй ойдо зориу-лжэ манай ололой «Байкал» нэгэдэл энэ жэлэй дүрбэн һа-рын түсэб апрелин 22-то дүүргэжэл гэдэн уялга аба-хаа гадур, үшөө хоёр ма-жэ хүтэргэй продукци нэ-мэжэ үтэжбэн гэдэн байга.

Энэ үдэрүүдтэ түсэбөө гадур хоёр мажэн түрээрэй продукци гаргахад гэдэн үгэдөө хүрөөб.

Манай «Байкал» нэгэдэлэй дүшүн хүн хубингаа табан жэлэй түсэбүүдэ дүүргэ. Гэхэтэй хамта, багша Ленинэй түрэн үдэртэ үшөө арбан хүдэлмэрилгэһэн арбадахи табан жэлэй түсэбүүдэ дүүргэжэ юм.

Ажалда шалгардаг хэдэн хүнэй нэрэ дурдала. 1983 оной түсээр худалдаг эс-хэгшэ, Бурядай АССР-эй Ве-рховно Советэй депутат В. Е. Видулин, 1982 оной түсээр худалдаг хабалагша Н. Ф. Шульгин, 1982 оной феврал харын түсээр худалжэ бай-һан, эхээрүүдэй малгай олол Л. В. Давлаева, мүн 1981 оной түсээр худалдаг А. И. Партунаева гэгшэдэ забол нэрлэлтэй.

В. БАШКИНА, «Байкал» нэгэдэлэй профкомой түрүүлгэшэ.

Октябрийн вождьдо зорюлагдана

«Ленинэй нэрэ — хүн бүхэ-нэй зүрхэ сэдхэлдэ» гэ-һэн уртайг эдир уран зу-раашадан зохиолнуудай вы-ставка апрелин 7-до Ленин-скэ халадахи Пионернууд бо-лон һурагшадай ордон соо нэгдэбэ.

3 мянга шахуу зохиол энэ-д табигданхай. Тэдэниг түд бү-хэини пионернуудай һо-нирхолто хэрэгүүдэй һөн-һайхан хүсэл эрмэлзэлгэнүү-дээр, хани барисагаар, гү-рессалаар нэбэрлэһэн, жаргал-тэ үйбүүдэй зүхуон согтой ажабадал харуулагданхай.

Горхой багш асуудалууд бэлшэр багш үйбүүдэй зүр-хэ сэдхэл хүдэлгэнэ. Эдээр манай ороной алдартыг түгшэн тэмдэгүүдэ андана. Ленинэй һурвалуудыг ажабадала бэлдүүлжэ тухай, Эсгэе оро-ноо хамгаалгын Агууез дай-ны жэлүүдтэ совет хүнүү-дэй тулһаһан амжалтанууд арбадахи табан жэлэй туй-лэтанууд тухай, Олимпиадада Москвагай бэлдэжэ байһан тухай хөөрхэ.

В. И. Лениний түрнөөр 110 жэлэй ойн хүндэлээд Москва-гай пионернууд болон һура-шадай искусствун VIII фести-валын нэгдөөр үнгрэгдэ-хэдэ эдир уран зураашадай бэлшэр багш асуудалууд бэлшэр багш үйбүүдэй зүр-хэ сэдхэл хүдэлгэнэ. Эдээр манай ороной алдартыг түгшэн тэмдэгүүдэ андана. Ленинэй һурвалуудыг ажабадала бэлдүүлжэ тухай, Эсгэе оро-ноо хамгаалгын Агууез дай-ны жэлүүдтэ совет хүнүү-дэй тулһаһан амжалтанууд арбадахи табан жэлэй туй-лэтанууд тухай, Олимпиадада Москвагай бэлдэжэ байһан тухай хөөрхэ.

В. И. Лениний түрнөөр 110 жэлэй ойн хүндэлээд Москва-гай пионернууд болон һура-шадай искусствун VIII фести-валын нэгдөөр үнгрэгдэ-хэдэ эдир уран зураашадай бэлшэр багш асуудалууд бэлшэр багш үйбүүдэй зүр-хэ сэдхэл хүдэлгэнэ. Эдээр манай ороной алдартыг түгшэн тэмдэгүүдэ андана. Ленинэй һурвалуудыг ажабадала бэлдүүлжэ тухай, Эсгэе оро-ноо хамгаалгын Агууез дай-ны жэлүүдтэ совет хүнүү-дэй тулһаһан амжалтанууд арбадахи табан жэлэй туй-лэтанууд тухай, Олимпиадада Москвагай бэлдэжэ байһан тухай хөөрхэ.

Коммунист субботникыг угуулан

БУЛТАДАА ХАБААДАХА

Сэлэнгын барилга-хабса-ралгын 8-дахь управленин коллектив Москва хотын тү-рүү предпритинуудай патриотическа үүсхэлэе һай-шаан дэмжэжэ, апрелин 19-дэ бүтээсэ эхэтэйгээр ажал-лаха гэжэ шиндэнхэй. Суб-ботникыг эмхитэйгээр үнгр-гэхын тула тусхай штаб бай-гуулагдажа, энэ үдэр хэдгэ-дэ ажал доторхойгодоо. Кол-лективийн 1500 гаран гэр-эшүүд нэгэ хүн шонгээр «Улаан субботого» гаража, 13900 түхэрэйгэй хүдэлмэри-рээ юм. Тэдэрэй хэлээе хол-бооной байһан, теплицэ, бай-рын гэр гэхэ мэте бариха, мүн 15 тонно түмэрэй хаяда-на сулуулаха, үйлдэбарин-гөө байрануудай газар, до-соотурхичинь сээрлээ да-бартай. Тингэжэ манай кол-лектив 1820 түхэр табан жэлэй жасада оруула юм.

Апрелин 19-дэ ажалай һайндэртэ зориулагдан ха-нын газетүүд гараха. Суб-ботникой ябаса «Сахилган» болон «Дайшалхы хуудаа-нууд» дээрэ үргэһөөр гаруу-лагдаха байна.

Б. МАРИН, 8-дахь СМУ-гай начальник.

САГААН ЭДЭЭН САЛГИДАХА

Кабанскын тоһоной завод-то коммунист субботник үн-гэрэхэ штабыг заводой ди-ректор М. М. Конев хүтэл-бэрилдэг юм. Энэ штаб ажа-дай һайндэртэ хөгдэхэ худал-мэрийн түсэб табжа, коллек-тивтэйнгээ ажалшадтай танил-суулан байна. Түсэбэй ёһоор субботникой үдэр 50 хүн ажаллажа, һайн шанартай 10 мянган түхэрэйгэй продукци үйлдэбарилхэ юм. Тэрэ тоодо нэгэ тонно тоһон, дүрбэн то-ноо зөөхэй, 1 тонно твортот гаргагдахаар хараалгана.

Заводой худалмэрийд 300 түхэр салһин хүлгээе табан жэлэй жасада оруула.

П. ГРИГОРЬЕВ.

САГААН ЭДЭЭН

Сэлэнгэ, бичиг нойтон ороно. Гээ секундыг эхэтэйгээр һа-агаар бай-таһаа 2 метр орой хубийн э-станцинууд эгээр хүйтэри-лэгдана. Республикын аан-Удэдэ бай-лэ бурхалдгын нээ секундыг эхэтэйгээр Гад-э О градусыг эгээр дулаан гэдэнэ.

Хабарай тарилга түлэг дундаа

марай паар халхалан дээр-хэ эдээр хабарай тарилга-ла эмхитэй хайнаар ябуулжа байна.

АСТРАХАНЬ. Областин байрагтар тариха ургуулдаг зуугаад эвено болон бригада тарилгын эхилтер яаралтай-түрөөр эмхидхэгдэн бай-гаа. Энэнь ямар юмэнтэй холбоотой гэхэдэ, Волго-Ах-тубинска нуга голдо барайга-рай талмай нилээд үргэдэг-дэжэ, 48 мянган гектарт хүр-гэдэ. Мүнөө бүхы талмай дээр бэлдэхлэй худалмэри үргэһөөр хэдгэжэ байна. Мелиораторнууд улаурурин түсэрэгдүүлжэе турмушуу-лан заһабарилла.

ХАРИЙН

В. ИЛЬНЮС. Литвагай бү-хы ажаһуунд үндэр баян ур-гаса үгэдэг хуртаабын үр-лөөр хангаданхай. Эдэнэрэй мурысэдэг Белоруссини та-риашад Литвагай механиза-торнуудга ехэ туха хургэнэ. Эдэнэй гаргалан «Огонь» гэжэ сорт энэхэй сагай ула-рилда илангала байнаар та-раһан.

ХАРЬКОВ. Областин свеклоход тарилгын отрадүү-дэ эмхидхэн бүридүүлэ. Һүүлэй жэлүүдтэ эгээл эхэ талмай —115 мянган гектар дээрэ механизаторнууд саа-харай свекло тариха байна.

Тарилгын бүхы техникэ хайнаар заһабарилдага, Кривокутска, Кегичевска, Валковска болон бусад рай-онуд Украинын худэе ажа-нэ машина бүтээлгын эр-дэм-шанжэлэлгын институуд-та зохиогдон селкхүүдэе түрүүшнхээ хэрэгдэхэ юм.

мэрээс арын хонго соо тү-сэхэһэн байһан. Республика дотора энэ ургамал эхээр тариха ургуулдаг Массиска районной тарияшад хуртааба хана бусадга түрөөр һуу-даж дүүргэ. Хайнаар хаха-лагдаһан, үтэжүүлэгдэн 10 мянга гаран гектар талмай-да эрхим шанартай үрлөөр тарилга хэдгэ.

ХАРЬКОВ. Областин свеклоход тарилгын отрадүү-дэ эмхидхэн бүридүүлэ. Һүүлэй жэлүүдтэ эгээл эхэ талмай —115 мянган гектар дээрэ механизаторнууд саа-харай свекло тариха байна.

ХАНИНАРАЙ ИСКУССТВО

Советскэ Союзда үнгрэг-дэжэ байһан аха дуу оро-ной соёлой үдэрүүд Вен-грийн Арадай Республикын искусство, литературын туй-лалтанууде харуула.

«ВИГ» гэжэ драмын те-атрай артистнууд апрелин 7-до Москвада бэлгэ шада-шад харуулаха дүүргэбэ. Саашада Будапештын ар-тистнууд Таллин ошоожо, «Гуша наһатай болобо», «Хайнаар дүрлэһэн бүхы юуэмн һайн гэшэ» гэхэн

зүжүүдэе табижа байна. Венгрийн Арадай армин уран һайханай ансамбль Со-ветскэ Союзда олон хани-нартай юм. Ушарын юуб гэхэдэ, тэрэндэ хабаадаг-шад түрүүшнхээ 30 жэлэй урда тээ манай Эхо орондо эрээ һэн. Энэ удаада сэргэ-шад артистнууд Сибириин хото городуудаар аяншалжа ябана. Венгрийн арад зоной аман зохиолнууд, Венгрийн хужжамэй классигуудай зо-хиолнууд эдэнэй шэвэ зо-

граммада ороно. Дирижер Миклош Эрдэй, пианист Де-же Ранки бусад венгер ху-гжэмшэдэй концертүүд ам-жалтатгаар үнгрэгдэжэ байна.

Хоёр ороной соёлой ажал ябуулагдаһаа зохиохы уул-залганууд эдэнэй программа-да горитой һуури эзлэнэ. Венгрийн уран зураашадэй делегаци — Алла-Атада, ВНР-эй кинематографистнууд Киевт эрлэн байгаа.

Советскэ Союзай зохиохы

ХАНИНАРАЙ ИСКУССТВО

руан бэлгитэнэй коллекти-вүүд Венгрийн соёлой үдэр-үүдэй программада ехэ ху-битала оруула. Венгер ав-торнуудай зүжүүд СССР-эй 18 арадай хэлэн дээрэ табигдажа байна. Гансал Россин Федерацида Москва, Горький, Пермь, Грозный, Псков, Казань, Элиста болон бусад хотонуудай театрууд эдэниг науруулан табиган байха юм. Украинын, Бело-руссин, Грузин симфонич-еска оркеструуд, гүсэд-хүүд Венгрийн композитор-нуудай зохиолнууде бэлд-һэн байгаа.

(ТАСС).

АГИТАТОРНУУДАЙ ЭДЭБХИ ЕХЭ

В. И. Ленинэй түрөөр 110 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын тулөө социалист мурсыо үргэн далайсайтайгаар дэлгэрүүлж хүдэлмэрийд агитаторнуудай дүүргэдэг үүрэг нилээд дээшлэж байхай.

Манай Ахын райондо үйлдэбэрин түрүүлшүлэй, мэр гэжэлтэдэй, ажалал болон дайнай ветерануудай, хүтэлбэрилхы кадрнуудай дундаа шалэгдэж табигдаган олон тоото агитаторнууд партиин политикын, зааган заабаринуудын хүн зондо дамжуулан хүргэж байдаг юм. Тэдэнэр партийна эхин организацинуудай хүтэлбэри доро хүдэлнэ. Район дотор 14 агитколлективүүд өмхидхэгдэнэй. Тэдэнэй бүридэлдэ 150 гаран агитатор олодог. Жарааднын ажалшадай хүдэлжэ байхан газарта — ферма, гүүрт болон бригадануудта, үйлдэбэрин бэшэе үчэстогуудта ошоно, ойгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Мүн лэ 90 гаран агитаторнууд ажануудга газарай ажалша коллективүүдтэй холбоогүй хүн зондой дунда хоорэлдөө үнгэргэдэг байха юм.

Партийна суглаагаар, партиком гү, али партбюрогой заседанияр баталагдана манай агитаторнууд нигэжэ партиин политикын, партийна совет болон ажахын органуудай абалан шихдэбаринуудыо олонитэдэ тайлбарилан ойгуулаха талаар эхэ хүдэлмэри хэжэ, колхозуудай, предприятй, эмхи зургаануудай коллективүүдэй, хүн бүхэнэй арбадахы

табан жэлэй түгэсэхэе жэлдэ, Ленин багшын түрөөр 110 жэлэй ойе, агууехэ Илалтын 35 жэлэй ойе найлээрлэхэ жэлдэ бэсүүлдэгдэхэр хараалагдан зорилгоонуудыо зүбөөр ойгохо хэрэгтэн үндөөлнэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Агитаторнуудай динлэнхи олонинг даан даабарла жөншэдгүй дүүргэхын тула эхэ харюусалгатай байханаа гүн сэдхэллээ мэдэрнэ, өөндөөг даалгадан үчэстогуудаа саг үргэлжэ яобажа, гэндэхидтээ ноур ноураараа уулзажа, ноирнохон асуудалуудаарнь хооролдоо дэлгэжэ байдаг. Тинхэтээ хамта тэдэнэй хэр зэргэ хүдэлжэ, ямар үр дүн туйлажа байхыень шэнжэлдэг юм.

Агуулай жэлүүдтэ колхозуудай дунда шатын хүтэлбэрилгэдэ, зооветеринарна мэргэжэлтэд, багшанар, соёлод, медицинскэ болон худалдаа наймаанай хүдэлмэрилгэдэ агитаторууд томилогдодог болонхой. Хэнэйшэ мэдэлээр, тэдэнэй мэдэсэн, шадабаринь байн байжа, даан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаха арга боломжтой. Малай үбэлжэлгын үдэ малшадай ажануудалай, соёл гэгээрэлэй, мүн бусад хэрэгтэйжэе комплексно гурмаар хангалта ялана байжараа. Хангалтын энэ шэнэ арга малшадай зүгөөр наймаалда хүртэнэ.

Энэ хүдэлмэри «50 лет Октября» (парткомой секретарь А. Л. Шарастепанов), Ленинэй нэрэмжэтэ (партбюрогой секретарь С. Д. Сам-

баев), «Улаан-Аха» (партбюрогой секретарь А. Ц. Панаев) колхозуудта найнаар өмхидхэгдэнэ.

Нинтэ-политическэ хүдэлмэрийн найнаар өмхидхэн ябуулаа гэжэ партийна болон комсомолой организацинуудай шадамар хүтэлбэрилгэдэ дурддаг гэжэ. Дээр дурдагдана ажахынүүдтэ агитаторнуудай бүридэл жэл бүри шэнэлэгдэжэ байдаг турминтай, тэдэнэртээ эрилтэ эхэтэйгээр хандадаг, хөөрн хүдэлмэри тухайга хөөрөжэ үгэхыень дуралдадаг, алибаа тулаламжа үзүүлхэ хүсэдэг зэрэгтэй.

Мүнөө жэл манай Ахада хэжэ хэзээнэйхээ сахан эхээр орожо, малай бэлшээр зузаан «хүнжэ» дордо даалгаашоо. Нигэжэ үннийн үзэгдөөгүй хүшэр хүндэ байдаг ушарба. Убэн хомор, Малай үбэлжэлгын хандада гайтайхан лэ ушар тохоболдоо. Нимэ бэрхэтэй сагай ушараад байхада, агитколлективүүд малшадтаа хамгаа бүхы анхарала табига, ойгууламжын хүдэлмэри өмхидхэжэ, ажалалы уратшатай байхын тула али болохоор дамжэлсэхэ гэжэ оролдого.

Тэдэнэр тодо ноороор, ойлоготойгоор, жэшэ баримтануудтаа үндэстэлэн хөөрлөөд үнгэргэнэ, ажал хэрэгтэнь хэр яобажа байнаар ноирнохон, дутуу дундуудыо үдэхад хандада тулалхы хүсээнэ.

Эгээ мүнөө үдэр хүниин, хүйтэн дулааниин, холо ойрые илгангүй малшадай ажануудга: ажалладаг газарта хүрөжэ, тэдэнэй дунда нинтэ-

политическэ хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулжа байхан агитаторнууд тухай эрилтэ дурдангүй гарахар бэшэ. Эдэнэрнэй гэдэ бэ гээдэ. «50 лет Октября» колхозой нэгдэхэй бригадын клубыне даагша В. Л. Аюшев. Со-рогой үчэстогуу болонинын врач П. Д. Патархесев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо Ж. Б. Мандагаев, мүн лэ тус ажан ветеринар В. И. Бельгаева, «Коммунизм» колхозой хүүхүүн малай гуртын малшан Т. Б. Габанов, пенсионер С. Ж. Маланов, «Улаан-Аха» колхозой ветеринар С. Д. Урбаев, эндэх инженер В. Б. Иванов болон бусад олон нүхэд болон. Мун Орлогшой дунда хургуулин, районной болонинын агитаторнууд найнаар хүдэлнэ. Тэдэнэр үнн хурса партийна үгөөр, ажалал болон Кайн гурим журамтай жэшээгээр хүн зонин даан хэрэгтэй, нинтин зорилдо коммунисе өшөөр хандадаг, олонинтын ажабайдалай түлөө харюусалгатай, общественно харша хүүхүй бусын яобалдай өбшөөгүй байдалаар хүмүүжүүлнэ.

Гэбшэе нинтэ-политическэ хүдэлмэри хаа-хаануулай найнаар табигдаггүй байнаар. Районной түбэй партийна зарим эхин организацинууд албан зургаандашье, хүн зоной ажануудга газарташье ойгууламжын муртэй хүдэлмэри ябуулнагуй. Тэдэнэй тоодо райүүндэсдомой дотоодын хэрэгүүдтэй тагайга, коммуналина предприятинуудай комбинадай, барилга-хабса-

ралгын үчэстогай, хэлхээ холхитойгоор үзэлэй эхин парторганизаацинууд ороно. Тэдэнэй ябуулаашье болонхой хүдэлмэри мүнөөдэрэй эрилтэдэ харюусанагуй. Олонхн ушарта томилгодон агитаторнуудын гансал саархан дээрэ нэрлэгдэнхэй байдаг. Партийна организацинуудай секретарьнар агитаторнуудайгаа хүдэлмэриин найжаруулжа, эдэбхиүүлжэ гэжэ ханнашадаггүй байдагынь схаг гэмшэлтэй.

Мүнөө манай ард зон хоёр эхэ гайндарые — В. И. Ленинэй түрөөр 110 жэлэй, фашист Германияе ила-наар 35 жэлэй ойнуудыо угтажа байна. Эдэ эхэ найл-дэрнүүдэе районной ажалшад ажалал эхэ бэлэгтэйгээр угтахэ түгэс хүсэл эрмэлзэлтэй.

Тинхэ зуураа, агитаторнуудай хэжэ хүдэлмэри, харюусаха хэрэг улам эхэ болно. Ушар нимэлээ партийна эхин организацинуудай гол зорилго хадаа агитаторнуудай хүдэлмэриин улам эдэбхиүүлжэ, найнаар хүтэлбэрилжэ, тэдэнэй теоретическэ мэдэсэн, методическа шадабарисе дээшлүүлжэ уялга мун. Тэрэнэй үдэр семинар болон зүблөөнүүдэе саг соонь үнэргэжэ, ябуулжа хүдэлмэриинь хоодо Лонирхожо, бодото тулаламжа үзүүлжэ, хинан шалгалга байха зорилго КПСС-эй райком урдаа табига.

Ц. ЦЫБДЕНОВ,
КПСС-эй Ахын райкомой пропаганда ба агитациин табагы даагша.

МАРКСИСТКО-ЛЕНИНСКЭ ХУРАЛСАЙ

АЖАБАЙДАЛТАЙ ХОЛБООТӨЙГӨӨР

Дүршэлтэй, баян эрдэм мэдэсэтэй пропагандинтын хүдэлмэри хурагшадтай ажал хэрэгүүдтэ, нинтин эдэбхи үүсхэлдэ сэхэ нилөөдөг. Нимэ пропагандинтун республика доторнай олон юм. Энэ тэдэнэй нэгэн Кабанскын районной Ойморой совхозой пропагандинт, отделенине эрхилгэшэ С. А. Димовэй дүршэл тухай хөөрөгдөнэ.

Степан Алексеевич тус ажахын хоёрдохой отделенине дунда шатын хургуулида «Дэлхэйе хубилгаан хургал» гэжэн курса байгша жэлдэ заана. Отделенине агроном, зоотехник, фермонуудые даагшанар, тракторно-тарьян ажалал бригадые хүтэлбэрилгэдэ, механизаторнууд хурагшаднын юм.

Нүхэр Димовэ заана байхан хурагшадтаа долоон жэлэй туршдаа хүдэлжэ байна. Тэдэнэр пропагандинтын хүтэлбэри дор политическэ эхин шатын хургуули дүршэлэн юм. Харин нүүлшын табан жэлэй хурсаада дунда шатын программаар политическэ эрдэм мэдэсээ дээшлүүлнэ.

Степан Алексеевич дүршэл шадабарин, тэрэнэй хургалсае ажабайдалтай нягта холбоотойгоор өмхидхэгдэ байхы харуулхын тула нэгэ хэсхэл дээрнэ тогтоё.

КПСС-эй ЦК-гай ноябрин (1979 он) пленумэй материалуудые, мун тэрэн дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлээн үгыш шудалгада зорюулагдана хэсхэл байгаа.

Хурагша М. Г. Виноградов хэсхэлэй эхиндэ рефердаа уншаба. «Совет экономикын, эрдэм наука болон соёлой шэнэ, асар эхэ туйлланууд хадаа үнгарэн үеын гол дүн» гэжэ асуудалаар рефердаа, тэрэ бэлдэжэ, ноирхолтой үгэ хэлээн байна. Тэрэ тус пленумэй шиндхэбэринүүдэе, мун Л. И. Брежневэй тэндэ хэлээн үгыш шадамараар дэлбэлэн тайлбарилжа шадаа. Нүхэр Виноградов Эхэ оройнгоо, мун республикында арадай ажахын, соёл культурын хүгжэлтэ тухай ойлоготойгоор үндэс баримтануудтайгаар хөөрлэн байха юм. Тинхэдэ тэрэ арбадахы табан жэлэй туршда Кабанскын районной ба ажахында туйлаан ажалланууд дээрэ тусгаар тогтобо. Мун хурагша 1979—1980 онуудай үбэлжэлгын үдэ малай ашаг шэмэ дээшлүүлгын асуудалуудта анхаралаа хандуулаа.

М. Г. Виноградов урдаа табиан зорилгодо дүүргэжэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Удаан тус реферат тухай, темын

асуудалуудууд эхэ хөөрлөөд болобо.

Үнгарэн үдэ совхозой туйлаан ажаллануудай ашаар эндох хүн зоной туйлал байдал найжараа, тингэжэ хото хүдөө хоёртой байдал шэнжэ шадамараа али болгодожо байна гэжэ шанилгаша В. А. Сербренников, Н. В. Болдаков, А. А. Димов, В. И. Кушкин тоо, баримтануудта үндэстэлэн хөөрлэн байна.

Жэшээн, ажахын динлэнхи олон хүдэлмэришад дунда ба хүсэд бэшэ дунда хургуули дүршэлэн зон. Тинхэдэ эндэ хүдэлгэд хүн бүхэнэй харын салын 1978 ондо 147 түхэриг болоо. Совхозой хүдэлмэришадэй олон үхибүүд институт болон техникумууды дүргэнхэй. 35 мянган боги номтой библиотекэ эндэ бин. Мун тус ажахы 270 хүнэй гуудалтай соёлой байшантай. Хууринай хүн зон 220 телевизортэй. Тэдэнэй олонхидын гэртэ багаханшье наа хубин библиотекэ-тэй юм.

КПСС-эй ЦК-гай пленум дээрэ арбадахы табан жэлэй даабаринуудые бэлдүүлхын тула юун хэлэхэдэ ёготойб гэжэ сэхэ заагдаа. Тинхэжэ пропагандинт шагнашадтаа нимэ асуудалтайгаар хандаган байна: «Бүтээсэ эхэтэйгээр ба найн шанартайгаар ажаллахын тула бизнээр хэр тэмсэнэ гэжэбиди?»

Хурагшад агроном Шабанов, зоотехник Балаалаев, һу гаалин фермыне даагша Плюсин, бригадые хүтэлбэрилгэдэ Молчанов гэжэдэ ажал хэрэгтэйгээр дутуу дундуудай хайшан гэжэ усад-хадга байхан тухай нүхэдтэ хөөрлэн байна.

Хурагша М. Г. Виноградовэй рефердые зүбшэн хэлээнхэй нүүтээр уласоорондын байдалда зорюулагдана реферат шагналдаба. Владимир Иванович Кушкин тэрэнине бэлдэн байгаа. Хурагша ноирхолтой, удхаараа гүнзэгтэй үгэ хэлээн байха юм. Юуб гэхэдэ, тэрэ Эхэ орон соого ба хилын саана боложо байхан үйлэ хэрэгүүд тухай саг үргэлжэ уншажа, танисажа байдаг заншалтай. Нүхэр Кушкин хөөрөөнэйгөө үдэ политическэ карта шадамараар хэрэгтэлэн байна. Реферат бэлдэхэдэ хэдэн асуудалууд табигдаа, бултан дунд дүүрэн харюууе лэн.

Тус хэсхэлэй үдэ харуулан ойгуулаха олон хэрэгсэлүүд хэрэгтэлгэдэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Тинхэдэ хэдгэ-лэн рефералууд шагнашадай зүгөөр найн сэнгэлтэдэ хүртэ.

И. ДОРОВСКИХ,
КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшангай консультант.

Хэшээлэй гол зорилго дүүргэдэе гэжэн тобишолол пропагандист түгэхэлдэнэ хэлэн байна. Мун тэрэ хурагшадтай хэлээн үгэнүүдэй дутуу дундууды тэмдэглэжэ, тэдэ-

нэй асуудалуудта харюу-саад, гэртэ хэжэ даабаринь, нэмэлтэ литература шагнашадтаа үгэбэ.

Тус хэсхэл хэр зэргэ үнгарэгдэбэ? Олон хурагшад тэрэгдэ хабаадсаа гэжэ зон түрүүн хэлэхэ хэрэгтэй. Энэ ушар хурагшадай политическэ хуралсада, парти, правительствын тогтоол болон шиндхэбэринүүдэе шудалгада анхаралаа эхээр хандуулагдэ байхы гэршэлэнэ. Пропагандист энэ хэсхэлэй үдэ тааруу зохид хөөрлөөднэй эрхэ байдал тогтоожо шадаа гэжэ онсолжо шуухала. Мун хурагша бүхэн Гайнаар бэлдэжэ, хэсхэл ажалта түгэсөөр үнгарэгдэжэ хубитаяа оруулаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Тус хургуулин хурагшад нүүлшын хэдэн жэл со бэлдэхэлтэй, өөрөө эрдэмэ дээшлүүлжэ дүршэл шадабаритай болоо. Тэдэнэр КПСС-эй түүхын, политическэ экономикын асуудалуудые, КПСС-эй XXV съездин, партиин ЦК-гай шиндхэбэринүүд болон тогтоолуудые шудалаа. Зариманин хүтэлбэрилжэ ажалда дажүүлгэдэ. Жэшээн, хүдэлмэришэн байхан В. Ф. Плюсин фермыне даагшаар томилогдонхой. нимэ асуудалтайгаар хандаган байна: С. Молчанов тракторно-тарьян ажалал бригадые хүтэлбэрилдэг болоо.

Хэдэн хурагшад нинтин даабаринууды дүргэнэ. 5 хүн лекторэй, политинформаторай уялануудтай. Тинхэдэ нэгэн агитколлективэй хүдэлмэри хүтэлбэрилжэ, гурбан хүн ханын газетэ гаргалсадаг. Мун 5 хурагша ардадай хиналтын бэлэгэй гэшүүн, 10-ниин хурган хүмүүжүүлгэдэ шал юм.

Нүхэр Димовэй хурагшад, нун түрүүн, ажалдаа үнн сэхээр хандадаг, оролдосотойгоор хүдэлдэг байна. Жэшээн, шагнагша В. С. Молчанов механизаторнуудай бригада хүтэлбэрилдэг. Тэрэ өмхидхэжэ дүршэл шадабаритай, техникэдэ дуратгай хүн юм. Тэрэнэй хүтэлбэри дор ажаллада трактористнар Гроздев, Сербренников, Нелюбин гэгшэдэ ходоодо совхозой түрүүлшүлэй зэргэдэ даб-шаана.

Эрдэм мэдэсээр баян, дүршэлтэй пропагандист С. А. Димов хуралсае ажабайдалтай нягта холбоотойгоор өмхидхэжэ, хурагшадтайгаа бодото ажал хэрэгүүдтэ эхэ хубитаяа оруулдана бшуу.

И. ДОРОВСКИХ,
КПСС-эй обкомой политическэ гэгээрэлэй байшангай консультант.

ЗОРИҢОНДОО ХҮРЭХЭЛ

Эгээл арбан жэлэй саана Валентина Батракова совхозойнгоо гөхийн фермэдэ хүдэлжээр эршэн юм. Дүршэлтэй бэрхэ гөхийшэн Евдокия Петровна Замбулаевагай хажууда тэрэ түрүүлээр тулалгаашар хүдэлжэ, эхэ гөхийнуудые яажэ зүбөөр дээшлүүлжэ хэрүүлхэ, түрүүлжэ, поршоохоннуудыне абаха түрүү онол аргануудые оролдосотойгоор шудалаа.

Иигэжэ оролдохойн аша үрэ удамшгүй элитээр харгадөө юм. Үнгарэн юндэхэ табан жэлдэ В. И. Батракова хэрүүлхэдэ томо эхэ гөхий бүхэнхэе дунда зэргээр 10,5 поршоохон, нэгэ түрүүлэн гөхий бүхэнхэе 5,7 поршоохон абаад, тусб, уялгага амжалттайгаар дүүргэжэ. Найн үр дүн туйла-найгые түлөө тэрэ СССР-эй ВДНХ-гай бронзо медальда хүртээн байна. Мун «Табан жэлэй залуу гөөрөө» гэжэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай тэмдэгээр шагнагдана.

Арбадахы табан жэлэй эхиндэ хойшо нүхэр Батракова ба-нал эрхизээр хүдэлжэ, Саянскэй совхозой гөхийшадай дунда дэлгэрэн мурсыендэ түрүү хуури эзэлжэр. Эдэ жэлүүдтэ туйлаан үрэ дүнгыне тооложо үзэхэд, тэрэ табан жэлэйгээ даабарине байшан оной түрүүшын хөхөлдэ дүүргэжэ аргатай байна. Тусхайбал, иигэдэ апрель, май, июнь харануудта хамта 300 поршоохон абажа түлжүүлэхэд, табан жэлэйгээ даабарине амжалттайгаар дүүргэжэ зэргэтэй. Тинхэдэ мүнөө Валентина Ивановна сүтгэа хүдэлдэг гөхийшэн Е. Замбулаева-тай хоюулан 200 гаран түрээ залуу эмэгэхайнуудые абаад, оролдосотойгоор харуулаха.

Мүнөө гөхийнуудын үржүүлэгдэн саг соогоо түрэмжэ, поршоохоннууд найнаар абажа байна. Хэрбээ нёдондо энэ үдэ эхэ гөхий бүхэнхэе 7,5 поршоохон абаад байгаа нээ, мүнөө 8 үлүүтэй поршоохон абтанхай, үхэл гэрзэгүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Түл абага түлэг дунда.

Агууехэ багша В. И. Ленинэй түрөөр 110 жэлэй ойн хүндэлгэдэ эндох бунга гөхийшэд, тэрэ тоодо нүхэр Батракова дээшлүүлэгдэн шэнэ социалист уялга абаад, зорилгодоо хүрэхын тула эршэмтэйгээр хүдэлнэ.

И. ФЕДОРОВ.

Түнхэнэй район.

МЭРГЭЖЭЛТН ЗҮБШЭЛ

Мүнөөдэрэй Шушенское тосхон—Красноярск хизаарай урда захын районной түб, үндэр байшануудтай, асфальт шулуун гудамжануудтай бүхлэй город болонхой. Энэ улан эмэй болон автовокзалууд, ээропорт, хуае ажахын техникум, нунэй болон пивын заводууд бин. Агууехэ берилга—Саяно-Шушенскэ ГЭС эндэ-нээ холо бэшэ. Иигэжэ XX зуун жэлэй эхиндэ берга харангы байхан энэ хизаарта берга Ленинэй сүлжэлгэдэ байхада, зоёхон бодомжлодог байхан хараа тусбүүдүн бодото дээрэ бэлэнхэй.

Э. БРЮХАНЕНКО,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. В. И. Ленинэй Сибирьтэй сүлжэлгэ үнгаргэн гэр. 2. В. И. Ленинэй хүдэлмэрилдэг булэн. 3. Ленин эмгажа ябахадэ, эндэ өмөрдөг байгаа.

Авторай фото.

Владимир Ильич Ленинэй Сибирьтэ сүлжэлгэдэ байхан дурсвалта гэрнуудые харыха гэрэ дэлхын зүг бүхэнхэ хэдэн мянган хүн зон Шушенское тосхон эрмэж байдаг юм.

Эндэ байдаг музей-заповедник түүхын болон революцион-ноо памятник болгогдонхой. Тэрэнтэй танилсаган хүн бүхэн Ильичэй баатаршалгын гайхам-шад байхыне мэдэржэ, түрэл партиингаа түүхэ болон В. И. Ленинэй соратнигууд тухай мэдэсээ үргэдхэнэ, бүхлэй зуун жэлэй түүхэтэй бэхэрхэн танилсага.

В. И. Ленинэй Шушенское тосхондо 1897—1900 онуудта байхан гэжэ мэдэнбди. Тинхэдэ архитекторнууд, түүхэдэ ба нэрэгэн шэнэлгэдэй хүсөөр Шушенское тэрэ үеингөө түхэл шэнжээд оруулагдана байна. Владимир Ильичэй байрлаан Зырянов, Петрова гэгшэдэ усдабанауд зурган гектер талмай эхэн хурган эзэлнэ. Документуудай үндэ-нээр эндэ 29 усдаба, өлөст-ной түрмын правленйи, эд бараа худалдадаг баян наймаашыгаа үхэлдэ оруулагдана. Гадна ажахын эд бараан, ардадай уран гартанай бүтэлүүд — барандаа В. И. Ленинэй болон тэрэнэй нүхэдэй байхан үе сэг-гые гэршэлнэ.

Владимир Ильичэй эндэ бай-хадэ Надежда Константиновна Крупская эрээ нэмэй. Тэдэ хоёр эндэ үсэд нэтрүүлгээр, оролдосо эхэтэйгээр хүдэлмэ-рилдэг байхан. Сибирьтэ сүл-жэлгэдэ байха үедөө В. И. Ле-нин революционо хүдэлвэндэ тон эхэ үдэ шанартай гүша гегэн зохёол бэлдэн юм. Багшынмай «Россияда капита-лизмын хүгжэлтэ» гэжэн элитэ хүдэлмэри Шушенскэда бэлдэ-лэн байна. Хүдэлмэришынэй хүдэлвэнэй түбөөе агар холо байхыне, Ильич Шушенское хууриини маркис дашилхы оюун бодолой түб болгон, Россия социал-демократиче хү-тэлбэрилхөөр лэ байхан юм.

Мүнөөдэрэй Шушенское тосхон—Красноярск хизаарай ур-де захын районной түб, үндэр байшануудтай, асфальт шулуун гудамжануудтай бүхлэй город болонхой. Энэ улан эмэй болон автовокзалууд, ээропорт, хуае ажахын техникум, нунэй болон пивын заводууд бин. Агууехэ берилга—Саяно-Шушенскэ ГЭС эндэ-нээ холо бэшэ. Иигэжэ XX зуун жэлэй эхиндэ берга харангы байхан энэ хизаарта берга Ленинэй сүлжэлгэдэ байхада, зоёхон бодомжлодог байхан хараа тусбүүдүн бодото дээрэ бэлэнхэй.

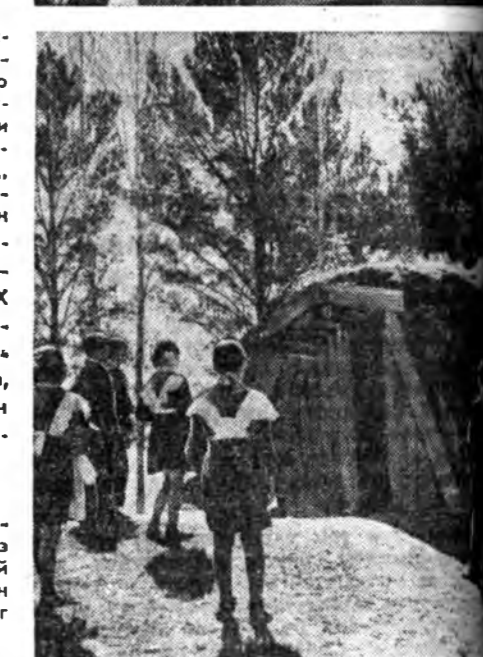
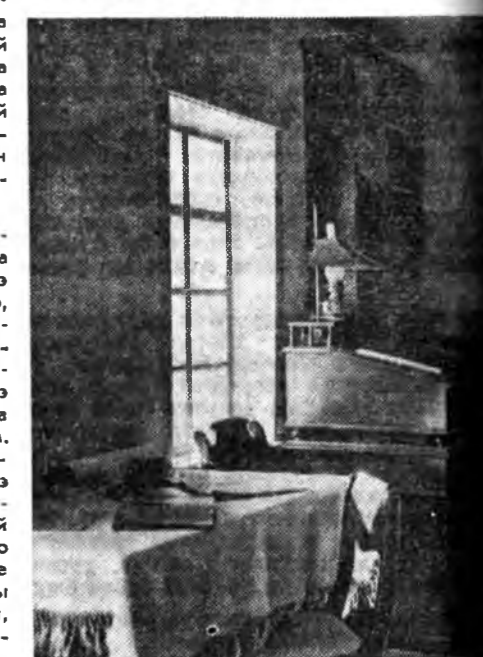
Э. БРЮХАНЕНКО,

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. В. И. Ленинэй Сибирьтэй сүлжэлгэ үнгаргэн гэр. 2. В. И. Ленинэй хүдэлмэрилдэг булэн. 3. Ленин эмгажа ябахадэ, эндэ өмөрдөг байгаа.

Авторай фото.

Алдарта ойе угт

ШУШЕНСКА

Авторай фото.

ЧУКОТКОДО ТЕЛЕВИЗОР ХАРАНА

Хойто мультэй далайн эрбэ дээрхи Шмидтын хушунай холын хойто хуу-рин тосхондо «Орбитын» теле-визионно программануудые бариха абаха газар дээрхи станци хүдэлжэ эхилэб.

Холын хойто зүгтэ ажануудшадай ажабайдалда теле-видени батаар орожо байн-хай. Чукооткын автономито округто «Орбитын» табан станци хүдэлжэ гэжэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдэ-сэе. Горнягуудай Билибно поселогто, холын хойто Пе-

ҮНЭЭДЭЙ ҮБҮАЙРАЛГА ҮСӨӨРНЭ

Адууна малай ашаг шэмэ дээшлүүлхын тула үлгэртэй-нэй найжаруулаха тон шука-ла Саашада һу шэмэ эхэ-тэй үнээдэй болохын тула эдэ залуудаа зоотехниксэе заабарин ёшор саг соонь ороонодо оруулха хэрэгтэй. Хүүдэй жэлүүдтэ манай районной ажахынүүд энэ хэр-эгтэ онсо анхарал хандуу-даг болонхой. Жэшээн, рай-онной ажахынүүд үнгарэн-хэй элс 15669 эмэ хашарагуу-дые, үчэдые ороонодо оруу-лаа. Тингэжэ тусбэ 144 про-цент дүүргэжэ. Эдэнэй 7400-уннэй искуственна аргаар үр-жүүлэгдэ. Район дотор дунда зэргээр 100 эхэ мал буринөө 84,1 тугал абага га-жа гү, али 1978 онойхиноо 648 тугалаар олон болно.

Районной ажахынүүдэй фер-мүүдтэ эхэ мал искуствен-на аргаар үржүүлжэ 26 пункт бин. Эндэ тусхай кур-санууды дүүргэжэ, техник-үржүүлэгшын мэргэжэлтэй болонхой, жэл бүхэндэ пле-мжаруулаха талар нимэ оро-лдуулдэг. ажалдаа харюу-салгатайгаар хандадаг хүнүд хүдэлмэриинэ. Жэшээхэлдэ, 100 үнээр буринөө 98—105 тугал абадаг түрү техник-үржүүлэгшэ И. А. Богданов (Тулдуунай совхоз), А. Г. Цыбикова (Нархатын совхоз), Б. Ж. Ватомункуева (Яруу-нын совхоз), Е. Ц. Ватуева («Комсомольскэй» совхоз), З. Ц. Цыбикова («Комму-низм» колхоз), Ч. Д. Дор-жиева («Дружба» колхоз) бо-лон бусад даалгагдана ажа-лаа зоотехниксэе заабарин ёшор, тон зүбөөр өмхидхэ-нэй ашаар горитой амжал-танууды туйлаан. Эдэнэр үнээр бүхэнэй тугаллаха бол-зороний урда тээ, хоёр на-рун туршда шэргээдэг бай-на. Юуб гэхэдэ, энэ ушар-та туйлнэ тобир найн бай-даг, үнээднэй нүүтэйгөөр ту-галладаг, нүүлээрн саг соо-гоо ототой боложо, үржүү-лэгдэдэг байха юм.

Малай хубайраа ушарые усад-хаха талаар нилээд эхэ хүдэл-мэри ябуулдаг болонхойбди. Тажээдэй райондо микро-бодосудые (нод, кобальт, цинк, эдэ, марганец), мун эхэ-вэттэ витаминуудые нэмэ-вэр, прогестерон, СНК гэгэдэ препаратуудаар тариха, үнээ-дэй тугаллахы найлээр нүү-дэр хөрөн туйладаа заабал-үржүүлэгшэ байнабди. Ян-шээлбэт, «Дружба» колхоз-ной техник-үржүүлэгшэ Ч. Д. Доржиева энэ арга хэ-лэгдэжэ. 1978 оной декабрь, 1979 оной январь харанууд-та тугаллахан 23 үнээ ис-куственна аргаар үржүүл-жэ, үнгаргэшэ жэлэй дека

Эдир бэлтгэгчид республикнски слет заншлага болонхой гэжээ хааг даа. Мунөө жэлэй 5-дэхи слет гэжэ гу, али эмхидхэлэй комитетид шэнээр нэрлэлэй өнөөр, түрэллэ литературар үнэр-гэгдэлэй олимпиада бүрэд совет литературын үндэс хуури табигшадэй гэжэ Х. Н. Намсараев түрөөр 90 жэлэй ойдэ зориулагдан байгаа. Тимэ дээрхээ олимпиадын тэмэ Х. Н. Намсараевэй зохойх ажал түүхэтэй нягта холбоотой байгаа гэжэ ойлгосотой.

Эрхим хүдэлмэринүүдтэй хурагшад тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ: Базаров Борис (10-дэхи класс), Цыренов Очир (4-дэхи класс), Цыденов Баяр (8-дэхи класс), Цыденов Борис—Баран Захаминай районхоо; Цыренов Ц. (Инзэгэтин хургуулин 7-дэхи класс), Сидряков Олег (7-дэхи класс, чеканка), Гармаев Жамса (Шуеэтайн хургуулин 7-дэхи класс, модон дээр хиллүүр), Мухомов Баяр (Инзэгэтин хургуулин 10-дэхи класс, модон дээр хиллүүр) — Баран Эрдэнэ районхоо; Ринчиндоржигуулин 10-дэхи классай хурагша Цырен-Ханда Шойдоорова «Стол» (шүлэг), «Байгал ба Васька» (рассказ), 8-дэхи классай хурагша Сономбал Содномов «Агуууэз багадаа», Дунда Худанай хургуулин 8-дэхи классай хурагша Евгения Лысыкова «Ууган сэсэг—хабарай эхин», Угатын хургуулин 10-дэхи классай хурагша Марина Доржиева «Таба сагаан», 9-дэхи классай хурагша Стalina Самбуева «Зориулал», 9-дэхи классай хурагша Людмила Бадмаева «Дуушанда», Шара Азаргын хургуулин 8-дэхи классай хурагша «Мини ногага гэгэн шүлэгүүдэ асаран байна. Эдэ үхидүүдэй шүлэгүүд (зариманхайнхэй найруулганага талаар хулаханшы хаа) янлаа хонирхолтойгоор шагнагдаа.

Найруулга хэлбэрингээ, удхынга талаар Ц.Х. Шойдооровагай зохёолнууд, Л. Банзаракцаевагай «Эмгэг» гэгэн шүлэг, Марина Доржиевагай «Таба сагаан» гэгэн зохёолнууд илгарма хайн гэжэ тоологдоо. Тийхэдэ олимпиадада эрэггүй нүхэдэингөө шүлэгүүдэ зарим хурагшад уншаа. Жэжэнь, Евгения Лысыкова өөрынгөө хургуулин 4-дэхи классай хурагша Димитдагбаевай «Хангай хани нүхээл» гэгэн сатирическ шүлэгтэй уншаа. Тэрээхэн шүлэг мун лэ хайн сэглэлтэдэ хүртөө. Сэсэгма Цыбикова, Стalina Самбуева лэ өөздэингөө шүлэгүүдэ сэсээр уншаа.

«УРАН ХҮҮГЭД, МЭНДЭ АМАР!»

Хургуулингаа болон районхойгоо олимпиада дээр эрхим сэглэлтэ абхан үхидүүд Улаан-Үдэ эльгэгдэлэн байна. Олимпиадын зорилго ямар нэн бэ гэхэдэ, Х. Н. Намсараевай намтары, зохёох ажалы, зохёолнуудыг үхидүүдтэй хайнаар шудлуулха, шэнжэлгэн хүдэлмэридэ дүр шүлэг, хизаар ороноо шэнжэлүүлэх ёһотой байгаа. Гадна үхидүүдэй зохёохы шадбарни эдэбхижүүлгын тула Х. Н. Намсараевэй зохёолнуудай удаар үхидүүдтэй зураг зуруулха, бусад бүтээлүүдтэй хүүлэхэ эрилтэ табигдан юм. Тийхэдэ үхидүүд Хоца Намсараева зориулалт го, али бусадшы тэмдэ зохёолнуудыг, расказа, онтохоонуудыг, өөздэингөө суглуулган домогуудыг, оньһон үгсүүдтэй, табиригүүдтэй асарва. Тэдэнь мин лэ дэбээрүүд со бээздэ асаргагүй, харин уран гоёр шэмгэлгэн, гар бээмэл журналууд гу, али планшет болгонон байна шуу.

Олимпиадада хабаадахаар 70 гаран түлөөлгэгчдэ эрэг. Тийхэдэ Улаан-Үдэһэй республикн интернат хургуулин хурагшад олимпиадада эдэбхижүүлгэ хабаадаба. Хурагшад бүрэд хургуулин тусбөөр болон программаар хүдэлжэ байдаг 90-ээд хургуулин 70-дэхи буряад литературна гу, али драматическа, эдир бэлтгэгчдэй гу, али аман зохёолтой кружоуд хүдэлжэ юм байна. Буряад хэлэн болон литературын багшнар, методическа талаараа дүршлэлтэй болоһон, хэжэ байһан хэрэгтэ тон ихэ дуратай нүхэд эдэ кружоудыг хүтэлбэрлжэ, эдиршүүлэй дуртэ татан, уран бэлтгэгч хүжөөжэ байдаг магтаалтай. Жэжэнь, Захаминай районий Угатын дунда хургуулин «Таба сагаан» гэжэ нэртэй кружоотой 60 гаран хурагшад хабаадаг гэжэ элрээ. Тэрэ кружоогы буряад хэлэн болон литературын үннэй багша А. Ж. Донове хүтэлбэрлэнэ. Энэ кружоотой хүдэлмэридэ юмэз бээздэ, аман үгэн зүйлүүдтэй суглуулдаг хурагшадна гадна, эдир зурагшад хабаадаг. Олимпиадада Угатын хурагшадтэй асарган гар бээмэл журналуудтэй 10 дахи классай хурагша Борис Базаров уран гоёр шэмгэлгэн байна.

Оржөө, мунөө жэлэй олимпиадада зурагууд, уран бүтээлүүд эхэ элбэг байгаа. Олимпиадын хүдэлмэридэ хабаадахаар уригданай Бушараа А. А. Окладников үхидүүдтэй зурагуудыг, түмэр болон модон дээр нилхэн бүтээлүүдтэй хараад, тон эдиргэгчтэй өөрынгөө ханжмэ бээжэ үгөө. Тэрэнь сооһон нэгэ хэжэньгэ оршуулжа, эндэ харуулал: «Уран зурагта үхидүүд угаа дуратай, үнэн зүрхтэй ханддаг гэжэ тухайлхаар байна.

Эрчим хүдэлмэринүүдтэй хурагшад тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ: Базаров Борис (10-дэхи класс), Цыренов Очир (4-дэхи класс), Цыденов Баяр (8-дэхи класс), Цыденов Борис—Баран Захаминай районхоо; Цыренов Ц. (Инзэгэтин хургуулин 7-дэхи класс), Сидряков Олег (7-дэхи класс, чеканка), Гармаев Жамса (Шуеэтайн хургуулин 7-дэхи класс, модон дээр хиллүүр), Мухомов Баяр (Инзэгэтин хургуулин 10-дэхи класс, модон дээр хиллүүр) — Баран Эрдэнэ районхоо; Ринчиндоржигуулин 10-дэхи классай хурагша Цырен-Ханда Шойдоорова «Стол» (шүлэг), «Байгал ба Васька» (рассказ), 8-дэхи классай хурагша Сономбал Содномов «Агуууэз багадаа», Дунда Худанай хургуулин 8-дэхи классай хурагша Евгения Лысыкова «Ууган сэсэг—хабарай эхин», Угатын хургуулин 10-дэхи классай хурагша Марина Доржиева «Таба сагаан», 9-дэхи классай хурагша Стalina Самбуева «Зориулал», 9-дэхи классай хурагша Людмила Бадмаева «Дуушанда», Шара Азаргын хургуулин 8-дэхи классай хурагша «Мини ногага гэгэн шүлэгүүдэ асаран байна. Эдэ үхидүүдэй шүлэгүүд (зариманхайнхэй найруулганага талаар хулаханшы хаа) янлаа хонирхолтойгоор шагнагдаа.

Найруулга хэлбэрингээ, удхынга талаар Ц.Х. Шойдооровагай зохёолнууд, Л. Банзаракцаевагай «Эмгэг» гэгэн шүлэг, Марина Доржиевагай «Таба сагаан» гэгэн зохёолнууд илгарма хайн гэжэ тоологдоо. Тийхэдэ олимпиадада эрэггүй нүхэдэингөө шүлэгүүдэ зарим хурагшад уншаа. Жэжэнь, Евгения Лысыкова өөрынгөө хургуулин 4-дэхи классай хурагша Димитдагбаевай «Хангай хани нүхээл» гэгэн сатирическ шүлэгтэй уншаа. Тэрээхэн шүлэг мун лэ хайн сэглэлтэдэ хүртөө. Сэсэгма Цыбикова, Стalina Самбуева лэ өөздэингөө шүлэгүүдэ сэсээр уншаа.

Хургуулингаа болон районхойгоо олимпиада дээр эрхим сэглэлтэ абхан үхидүүд Улаан-Үдэ эльгэгдэлэн байна. Олимпиадын зорилго ямар нэн бэ гэхэдэ, Х. Н. Намсараевай намтары, зохёох ажалы, зохёолнуудыг үхидүүдтэй хайнаар шудлуулха, шэнжэлгэн хүдэлмэридэ дүр шүлэг, хизаар ороноо шэнжэлүүлэх ёһотой байгаа. Гадна үхидүүдэй зохёохы шадбарни эдэбхижүүлгын тула Х. Н. Намсараевэй зохёолнуудай удаар үхидүүдтэй зураг зуруулха, бусад бүтээлүүдтэй хүүлэхэ эрилтэ табигдан юм. Тийхэдэ үхидүүд Хоца Намсараева зориулалт го, али бусадшы тэмдэ зохёолнуудыг, расказа, онтохоонуудыг, өөздэингөө суглуулган домогуудыг, оньһон үгсүүдтэй, табиригүүдтэй асарва. Тэдэнь мин лэ дэбээрүүд со бээздэ асаргагүй, харин уран гоёр шэмгэлгэн, гар бээмэл журналууд гу, али планшет болгонон байна шуу.

Олимпиадада хабаадахаар 70 гаран түлөөлгэгчдэ эрэг. Тийхэдэ Улаан-Үдэһэй республикн интернат хургуулин хурагшад олимпиадада эдэбхижүүлгэ хабаадаба. Хурагшад бүрэд хургуулин тусбөөр болон программаар хүдэлжэ байдаг 90-ээд хургуулин 70-дэхи буряад литературна гу, али драматическа, эдир бэлтгэгчдэй гу, али аман зохёолтой кружоуд хүдэлжэ юм байна. Буряад хэлэн болон литературын багшнар, методическа талаараа дүршлэлтэй болоһон, хэжэ байһан хэрэгтэ тон ихэ дуратай нүхэд эдэ кружоудыг хүтэлбэрлжэ, эдиршүүлэй дуртэ татан, уран бэлтгэгч хүжөөжэ байдаг магтаалтай. Жэжэнь, Захаминай районий Угатын дунда хургуулин «Таба сагаан» гэжэ нэртэй кружоотой 60 гаран хурагшад хабаадаг гэжэ элрээ. Тэрэ кружоогы буряад хэлэн болон литературын үннэй багша А. Ж. Донове хүтэлбэрлэнэ. Энэ кружоотой хүдэлмэридэ юмэз бээздэ, аман үгэн зүйлүүдтэй суглуулдаг хурагшадна гадна, эдир зурагшад хабаадаг. Олимпиадада Угатын хурагшадтэй асарган гар бээмэл журналуудтэй 10 дахи классай хурагша Борис Базаров уран гоёр шэмгэлгэн байна.

Оржөө, мунөө жэлэй олимпиадада зурагууд, уран бүтээлүүд эхэ элбэг байгаа. Олимпиадын хүдэлмэридэ хабаадахаар уригданай Бушараа А. А. Окладников үхидүүдтэй зурагуудыг, түмэр болон модон дээр нилхэн бүтээлүүдтэй хараад, тон эдиргэгчтэй өөрынгөө ханжмэ бээжэ үгөө. Тэрэнь сооһон нэгэ хэжэньгэ оршуулжа, эндэ харуулал: «Уран зурагта үхидүүд угаа дуратай, үнэн зүрхтэй ханддаг гэжэ тухайлхаар байна.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

Удаагы олимпиада 1982 ондо зарлагдаха. «Уран хүүгэд, мэндэ амар!» гэжэ оюудэй үгөөр утгажа, уран шадабариа улам хүжөөхөн хүсөөд тарха хэмдэ. Ц. ДОНДОГОЙ.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

Удаагы олимпиада 1982 ондо зарлагдаха. «Уран хүүгэд, мэндэ амар!» гэжэ оюудэй үгөөр утгажа, уран шадабариа улам хүжөөхөн хүсөөд тарха хэмдэ. Ц. ДОНДОГОЙ.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

Удаагы олимпиада 1982 ондо зарлагдаха. «Уран хүүгэд, мэндэ амар!» гэжэ оюудэй үгөөр утгажа, уран шадабариа улам хүжөөхөн хүсөөд тарха хэмдэ. Ц. ДОНДОГОЙ.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

МАНАЙ АЙЛШАД

Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Үдэһэй хүүгэдтэ дуратай шүлэг удаан саг соо мартахагүй, нилээд дурсан хөөрөлдөхө сэдьхэлтэй тэжээлтэй бололо гэхэдэ, алдуу болохогүй. Юундэб гэхэдэ, ямар холын Балтин далайн эрьснээ — орон дотороо мун хилын саанааһа алдар суутай болоһон Эстонин ССР-эй эршүүдтэй академическ хоор айлашала, хоёр үдэһын туршада концертүүдтэй табиба.

Талын сэсэг, үанай дотгын, ой тайгын хүнхнөө, заагашанай задаруул дунда эхлээ абхан түрэл тоонтэ эхэ орон тухай дун залда хууһан хүн бүхэнэй сэдьхэлдэ элгүүртэнэ. Эндэ хоёр орон соһт, республикнүүд хоорондох конуерсын лауреат Александр Саранугай унганта хонго дууе задаруулга хоорой дэмжэхэдэ, ганса Эстонин баша, харин баша Эхэ совет оройнмийн соло дуулагдаһа гу гэжэ ханахаар. Зүб даа, «Семерное побережье» 4 гэжэ поэмые ноёрхонэй хэлэн дээрэ хөрөөб хэ юм.

Хэдэн зуун жэлдэ зохёон найруулжа, үгөөр үедэ дамжуулан асаран дууна ардайнага абтарыс эндэ удаан, намтар түүхэ, ажабайдал, жаргалаа хүтжөөмөөр

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

Удаагы олимпиада 1982 ондо зарлагдаха. «Уран хүүгэд, мэндэ амар!» гэжэ оюудэй үгөөр утгажа, уран шадабариа улам хүжөөхөн хүсөөд тарха хэмдэ. Ц. ДОНДОГОЙ.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

ЭСТОН АРАДАЙ ДАЛИТА ХООР

Түрөөн танисуулжа байһандань байрламаршы, урмаршы. Эндэ гансашы ардайнага дууһуудыс бээ, мун өөздэингөө композиторнуудай, совет болон дэлхэйн классигуудай дууһна эхилдэ, оперно хоорунуудай партинууд хүртээр гүисэдхүүд.

Эстонин хоорой культура 150 жэлэй түүхэтэй. Гансашы тэрэ орын онсо шэгээлтэй бололо, хүтжээлтэй бололо академическ болотороо урған намтартай. Эншүүдэй энэ хоор Социалист Акадэми Герой, Лениск болон Гурани нангуудай лауреат, СССР-эй ардай артист, профессор, композитор Густав Эриесаксын үхэдээр 1944 ондо байтуулагдан. Тэрэ түрүүшнээ концерттэ 1945 онон январин 21-дэ Таллин табига, ехэ залуунаар утгагдан байгаа. Тэрэ гэгээр эршүүдтэй академическ энэ хоор Балтин далайна Номгон океан хүртээр дэлхэйн олон тоото оронуудар иоажа, алдар суутай боло.

Тэрэ 1957 ондо Москвада болото үнэрлэй хоорунууд Бүжээжэнь фестивалда хабаадажа, нэгдэхэй шартыг дилгомоор, олон тоото Хүндэлэй граммофон болон танууууаар шагнагдаһан, Эндэһээ уламжалтан, хилын саанахи оронуудар агуууэс хани барисаанай үрээ хүтжэм дуугаара таржа, орон бүхэнэй хүн зоние үсэггэдээр, мунөөдэрэнгөө исукувсатан танисуулжа эхилдэ бээлэй. Тэрөөнэй айлашада гансашы концерттэ реис баша, харин бүхы дэлхэйн арад зоние эб найрамдалда урлаха, гоё хайханы онгогуула талаар хүүдүүдүнгээ хүдэлмэрини улам гүнзгэй удхатай болгола Гайгаруула гэгэн совет хүн бүхэнэй эрмэлзэд, хүсээлэн жөгүүртэ дэли шөггөр харгадаг.

Энэ хоор эгээ түрүүшнээ хилын саана айлашала, 1958 онон намар Чехословакия үхэдээр 1944 ондо байтуулагдан. Тэрэ түрүүшнээ концерттэ 1945 онон январин 21-дэ Таллин табига, ехэ залуунаар утгагдан байгаа. Тэрэ гэгээр эршүүдтэй академическ энэ хоор Балтин далайна Номгон океан хүртээр дэлхэйн олон тоото оронуудар иоажа, алдар суутай боло.

Тэрэ 1957 ондо Москвада болото үнэрлэй хоорунууд Бүжээжэнь фестивалда хабаадажа, нэгдэхэй шартыг дилгомоор, олон тоото Хүндэлэй граммофон болон танууууаар шагнагдаһан, Эндэһээ уламжалтан, хилын саанахи оронуудар агуууэс хани барисаанай үрээ хүтжэм дуугаара таржа, орон бүхэнэй хүн зоние үсэггэдээр, мунөөдэрэнгөө исукувсатан танисуулжа эхилдэ бээлэй. Тэрөөнэй айлашада гансашы концерттэ реис баша, харин бүхы дэлхэйн арад зоние эб найрамдалда урлаха, гоё хайханы онгогуула талаар хүүдүүдүнгээ хүдэлмэрини улам гүнзгэй удхатай болгола Гайгаруула гэгэн совет хүн бүхэнэй эрмэлзэд, хүсээлэн жөгүүртэ дэли шөггөр харгадаг.

Энэ хоор эгээ түрүүшнээ хилын саана айлашала, 1958 онон намар Чехословакия үхэдээр 1944 ондо байтуулагдан. Тэрэ түрүүшнээ концерттэ 1945 онон январин 21-дэ Таллин табига, ехэ залуунаар утгагдан байгаа. Тэрэ гэгээр эршүүдтэй академическ энэ хоор Балтин далайна Номгон океан хүртээр дэлхэйн олон тоото оронуудар иоажа, алдар суутай боло.

Тэрэ 1957 ондо Москвада болото үнэрлэй хоорунууд Бүжээжэнь фестивалда хабаадажа, нэгдэхэй шартыг дилгомоор, олон тоото Хүндэлэй граммофон болон танууууаар шагнагдаһан, Эндэһээ уламжалтан, хилын саанахи оронуудар агуууэс хани барисаанай үрээ хүтжэм дуугаара таржа, орон бүхэнэй хүн зоние үсэггэдээр, мунөөдэрэнгөө исукувсатан танисуулжа эхилдэ бээлэй. Тэрөөнэй айлашада гансашы концерттэ реис баша, харин бүхы дэлхэйн арад зоние эб найрамдалда урлаха, гоё хайханы онгогуула талаар хүүдүүдүнгээ хүдэлмэрини улам гүнзгэй удхатай болгола Гайгаруула гэгэн совет хүн бүхэнэй эрмэлзэд, хүсээлэн жөгүүртэ дэли шөггөр харгадаг.

Тэрэ арадай дууһуудыс хоортоо аонилдуулан тааруулжа найруулаад, шадамараар хэрэгтэ шадаад байха юм. Талтин Гурани консерваторида хоорой дирижервалтын кафедрин профессорээр хүдэлнэ.

Профессорой хурагша Ябан Куно Арент мунөө үедэ хоорой дирижероор хүдэлнэ. Тэрэ хооронгоо онсо шөггөр хани мэдээг, хөгжөөмэй теоретическ байн эрдэм, мэргэжлэн байһанайнгаа ашаар Италида 1971 ондо бололо үнэрлэн хүтжээмэй фестивалта хабаадажа, хоёр алтан медалаар шагнагдан байна.

Хоорой репертуар уран байхатайнааһыг, үдхынгээһы талаар байн. Репертуарынь дэлхэй дээрэ суутай байһан агуууэс композиторнууд Палестрин, Бах, Лассо, Гайнда, Моцарт, Шуберт, Глинка, Чайковский, Вебер, Гукенен, Лист болон бусадтэй зохёолнууд шөгмөлгэнэ. Эдэ үдэрнүүдэ гансашы дэ классигууд баша, мун Эстонск композиторнууд Кюкэ, Веткин, Пите, Лемник, Капп, Арно болон аха дуу републикнүүдтэй композиторнууд Глиэр, Шостаквич, Коваль, Свиридов болон бусадтэй хүтжэм эдэлжэ, эндэ суугарашадан сэдьхэл зүрхэ долгисуулаа.

Норьмэ алыга ташалтан удаан удаан замхангүй, эндыг тайхалтай бээ. Эһото нукувсатан эди шөггөр сэдьхэлэмнай найрамтан энэ сууга хоорой хэжэ хэжэньмэй досоо үндэргээн мэдэрэл түрүүлгэһини табтай.

Г. РАДНАЕВА, ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эстонин хоор түрэл ардайнага дуу гүисэдхэжэ байна. Ю. ИЗВЕКОВЭЙ фото.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

Олимпиадын болохооро урдэ тээ эльгэгдэлэн үхидүүдэй зохёолнуудыг, шүмжэлгэн болон шэнжэлгэн хүдэлмэринүүдтэй дууһын уншаа, зүб сэглэлтэ үгээ талаар хэлэ, бээздэг эрдэмтэй кандидат Ц.А. Д. Дугаринмаев, республикнски шангай лауреат АССР-эй Уран зохёолшодой холбоонон консультантууд Ц. Р. Галанов, Л. Д. Талхаев тэмдэглэхэ дурал хүрэнэ. Тийхэдэ олимпиадыг эмхитэй хайнаар үнэрхэн тула буряад АССР-эй Гэгээрэлэй министртын инспекторнууд В. Ш. Ускеева, Д. Ц. Доржиев, Багшанарай мэргэжэл дээшлүүлгэн институтыг методистууд В. С. Бадмаева, В. Ж. Хамаганов оролдолог гарган байна юм.

Олимпиадын болохооро у